

μι, οι ποσπάδες κ' οι ψολιάδες διπλός, για ν' αγιάσουνε τα νερά, να ρίξουνε και το Σταυρό. Τὸν ἔρριξαν τὸ Σταυρὸ σὺν ἡρθε ἡ ὄρα του. Εἶταρε νὰ βουτήξῃ ξένος ναύτης αὐτὴ τὴ χρονιά και νὰ τότε βγάλλῃ. Στέκουνταν ἀπὸ τὸν ἀντικρινὸ τὸν ὄχτο και πρόσμενε. Ἀμα εἶδε τὸ Σταυρὸ κ' ἔπεφτε, πήδηξε ὁ ναύτης μὲς στὸ ποτάμι. Πρὶ νὰ ζυγώσῃ ὅμως, ἄλλο κορμὶ ξεχυμίζει ἀπὸ τὴν ἀποδόσθε μεριά κατὰ τὸ μέρος ποῦπεσε ὁ Σταυρός. Καὶ πρὶ νὰ προφτάξῃ ὁ ξένος, ἔβγαυε ἡ Κατινὴ μὲ βρεμένα φουστάνια, μὲ νερά σταζομένα ἀπὸ τὴς πλεξούδες της, και στὸ χέρι της ὁ Σταυρός. Φωνάζανε, τσιρίζανε, τί νὰ κάμουνε! Μόνο πὸν τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ χέρι ὁ Ἐπίτροπος τῆς Ἐκκλησίας και τῆς πάσης μιὰ ραβδί. Τὴ βάλανε κ' ἔτρεξε ἴσια σπῆτι της νάλλάξῃ, προχοῦ νὰ σκυλοπυτιάζῃ.

*

Πῆγε σπῆτι, ἄλλαξε, τῆς ἔψησε ἡ θεὰ της ἀλισθακιά, ἤρθαν οἱ γετόνισσες κατόπι νὰ τὴ δοῦνε και νὰ σταυροκοπηθοῦνε πὸν κατάντησε ὡς ἐκεῖ τὰντροκόριτσο, και πῶς μόνο πὸν δὲν ἔβγαλε οὐρὰ τέτοιος δαίμονας. Αὐτὴ ὅμως, ἀλλαγμένη τώρα και ζεσταμένη, μήτε γύρισε νὰ τὴς ἀκούσῃ, μόνη μιὰ και δυὸ και ξαναβγαίνει, και παίρνει τὸ δρόμο τοῦ λιμανιοῦ.

Πῆρε τὸ δρόμο τοῦ λιμανιοῦ, κι ὅμως δὲν κατέβηκε στὸ λιμάνι. Εἶπε κάποιος πὸς τράβηξε κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά, λίγο παραῶξ. Ἀλήθεια, γέματα, δὲν ξαναφάνηκε ἡ Κατινὴ στῆς θεῖας της ἐκείνη τὴ μέρα. Μήτε τὴν ἄλλη μέρα δὲν ξαναφάνηκε, μήτε τὴν ἄλλη. Βάλανε και μνησκανε στάλλα χοριά, ἔγραψαν τοῦ Δεσπότη νὰ ξετάσῃ νὰ μᾶθῃ, μήτε φάνηκε μήτ' ἀκούστηκε τ' ἀντροκόριτσο. Κ' εἶχε πῶς νὰ κάμῃ ἡ ἀπαρηγόρητη ἡ θεὰ μὲ τὴς γετόνισσες, πὸν τὴν ἀποτρέλαναν ἐκείνη τὴ μέρα μαλλόνοντις τηρα.

*

— Κατέβηκα ὡς τὴ Λέρο, μοῦλεγε τὴς προάλλες ὁ Καπετάνιος ὁ Καραγιώργος, νὰ φρονίσω σφουγγάρια. Καὶ τί θαρρεῖς; Ὅ,τι ἔβγαυα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιά, Φῶτα μέρα, νὰ πάω κατὰ τὴ Σκίλα νὰ δέσω ἄλλο ἓνα παλαμάρι, πὸν παραφουσοῦσε, περνώντας ἀπὸ παράμερη γετονιά, — ποῖονα νὰ δῶ σ' ἓνα κατώφλι; Τ' ἀντροκόριττό μας ἡ Κατινὴ, και βόζανε ἓνα μωρό, θρεφτάρι μονάχο! Κοιτώντας το μὲ μάτια ὀλόκληρα και μὲ χαμόγελο πὸν δὲν τὸ γνώριζαν τὰ χεῖλη της τότες πὸν σκυλολογούσε μὲς στὸ χω-

ριό μας, τοῦ φώναζε σὺν τρελλή.

— Φωτάκη μου, Φωτάκη μου! Καὶ πὸν νὰ ταξιδεύῃ ὁ Κίρης σου τώρα, και σὲ ποιά νερά νὰ βουτήγῃ νὰ νὰ βγάλλῃ τὸ Σταυρὸ, πὸν μιὰ και μονάχη φορὰ δὲν τὸν προφτάξῃ!

ΑΡΙΨΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΙΟ ΟΣΑ ΒΛΕΠΩ

Μιὰ κ' εἶδαν πὸς τᾶφερναν σκούρα ἀπὸ ψιλὰ τέσσερις πέντε ψευτολόγοι Ρωμιοί, εἶπαν μὲ τὸ νοῦ τους. Ὁ ὁ ἄθροπος δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρει τεμπέλης, ξετεμπέλης πρέπει νὰ καλοπερνᾷ. Μὰ γιὰ νὰ καλοπερνᾷ χρειάζονται παράδες. Ἐ ἐδῶ λοιπὸν εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς.

Καὶ σὺν ἔξυπνοι πὸν εἰντουσαν πῆραν πέντε δέκα συστατικά, μ' ἄλλους λόγους τὸ πινάκι, και βγῆκαν νὰ φερουν γύρα στοὺς ὄξω ὁμογενεῖς. Ὅριστε παραδειγμα πατριωτισμοῦ, ὁρίστε γόητρο φιλοσόφου! Κ' ὕστερα, λείει, θὰ πάρουμε, και τὴ Μακεδονία, θὰ πιούμε καφέ και στὴν Πόλη. Ἀλλοίμονό μας, τέτοιους κερπικούς νάχῃ ἀκόμα τὸ Ρωμαῖκο και τὸ πρόκοψε.

Ἐ, σεῖς, κύρ ψευτολόγοι, μπορεῖτε νὰ μοῦ πῆτε τί καλὸ εἶδε και τί θὰ ἰδῇ τὸ Ἔθνος ἀπὸ τὰ ἔργα σας; Εἶστε ποιητὰδες, εἶστε φιλόσοφοι, και γράφετε πᾶσι καλά, ἀ δὲν τὸ ἐπιτρέπουν τὰ οικονομικά σας, δὲν εἶναι θερρῶ ντροπὴ νὰ ἐργαστῆτε και σεῖς, ὅπως κι ὅλος ὁ κόσμος, και σὺν πιάστε παράδες νὰ τὰ ἐκδότετε γιὰ νὰ φωτιστῇ κι ὁ κοσμάκης.

Αὐτὸ κάνει καθένας πὸν πονάει τὴν πατρίδα του, κι ὅχι ἐπειδὴς και κόφτει λίγο περισσότερο ἡ γνώμη του, νὰ τὸ ρίχνῃ στὸ τεμπελιάκι νὰ γίνεται διακονιάρης και νὰ ἐπιμένῃ καλὰ και σώνει νὰ τον ζοῦν οἱ πατριώτες του, και πρὸ πάντων, γιὰ μᾶς τοὺς Ἑλληνας, νὰ τὸν συντηρᾷ ὁ Ἑλληνισμός. Τὴν Ἑλλάδα δὲν τὴν σώζουν τὰ βιβλία. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ στρατιώτες, τὴν Ἑλλάδα θὰ τὴ μεγαλώσῃ τὸ σπαθί.

Μὰ γιὰ νάχῃ στρατιώτες πρέπει και τὰ οικονομικά της ν' ἀνθού. Καὶ γιὰ ν' ἀνθίσουν τὰ οικονομικά της πρέπει τὰ παιδιά της νὰ μάθουν νὰ ἐργάζονται μὲ τὸ σπαθί, τὴ βελόνα, τὸ σφυρί, τὸ τσαγκαροσύλι κι' ὅχι μὲ τὴν πέννα τῆς τεμπελιάς και τοῦ ραχατιοῦ. Ἡ ραχατλίδικη πέννα ἔβγαλε τὰ μάτια τῆς Ἑλλάδας μας, ἡ ραχατλίδικη πέννα κιντυεύει και νὰ τὴν πεθάνῃ.

Μπορεῖτε πολὺ καλὰ, νὰ μελετᾶτε ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ σκέπτεστε ἔχετε καθήκον κ' ὑποχρέωση νὰ μεταδίδετε στὸ Ἔθνος τὸ ὅ,τι κρίνετε σωτὸ και ἠθικοπολιτικὸ εἴτε γράφοντας, εἴτε μιλώντας. μὰ δωρεάν φίλοι μου, δωρεάν κι ὅχι κάμνοντάς το ἐπάγγελμα γιὰ νὰ ζῆτε. Τὰ χρήματα πὸν εἰσπράττατε

ἡμποροῦσαν νὰ διατεθοῦν γιὰ τὴ φτωχολογία, τοὺς πρόσφυγες, τοὺς ἀνίκτους, γιὰ τὰ κινὰ συστήματα. γιὰ τὸ στρατό μας, κι ὅχι γιὰ τὴν τσέπη σας, μιγάλοι μου σεῖς πατριώτες.

Μὰ νὰ ποῦμε και τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶναι κι ὅλο τὸ φταίξιμο δικό σας; Πιὸ ἐνοχοὶ εἶναι κείνοι πὸν χάσκουν στὰ μωρολογήματα σας, κείνοι πὸν σὰς γεμίζουν τὴς τσέπες πικραδες, κι ἐτοῖ ἐνῶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά νομίζουν πὸς κάτι προσφέρουν στὸ Ἔθνος, ἀπὸ τὴν ἄλλη δίνουν τὸ κακὸ παράδειγμα, τὸ δηλητηριάζουν, τὸ χαντακίζουν.

Γέμισε ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ λόγιους, χιλιάδες ψευτοποιητὰδες, χιλιάδες ψευτοφιλόσοφοι, χιλιάδες ψευτοεπιστήμονες, χιλιάδες πικρατὰ, και σοβὰρ δουλειὰ καθόλου. Κι' ἐτοῖ, ἐνῶ ὅλα τὰ ἔθνη ἐργάζονται γύρω μας, δυναμώνονται οικονομικῶς, παρασκευάζονται στρατιωτικῶς κ' εἶναι ἐτοιμὰ ὅταν ἐρθῇ ἡ κατὰλληλη στιγμή νὰ ξεχειλίσουν σὺν ἄλλοι ποταμοὶ και νὰ μᾶς καταπνίσουν, εμεῖς ἀναπαύμαστε στὴς σοφίς μας, ξεσκονίζουμε τὰ κλουτάρια μας κι' ἐπικαλούμεθα τὴς σοφίς τῶν προγόνων! Γεῖά σου Ρωμαῖκο!

Guergueh 4] 4 1907

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΜΕΛ

ΑΣΤΡΟΥΔΑ

«...Τὸ παιδί αὐτὸ εἶδε τὸ φῶς και ξεκόλλησε ἀπὸ τὴ σκοταδερίη τὴν Πρόληψη».

Λεβαντονιά, πὸν ἐβύδαζε τὸ Ἀστυκὸ τὸ γάλα και θέριζε σὺν ἡ ψυχὴ κι ἀντρεῖσε σὺν ἡ νύχτη και ὤφαινε στὸ χροσαργαλὸ ὄνειαρα μεγάλα, πρῶτη στὸ ἔργο τὸ βαρὺ και σιδεῖρο ἐστὶ πρῶτη.

Ἀς ἀληθεύει σὺν τῷεργο, Λεβαντονιά, και ἥς τρέξει ἀλήθειας γάλα κι ἀντρεῖς ἀπ' τὰ πλατὰ σου στήθια τὴ γις αὐτὴ τὴν ἄβροχη και ἀνόργανη νὰ βρέξει γιὰ νὰ φουτρώσει μιὰν ἀγρὴν ἡ λεβεντιά κ' ἡ Ἀλήθεια.

Λευκάδα

ΑΙΚΑΙΟΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

Στὸ φετινὸ Ἡμερολόγιό τοῦ Παντελίδου, πὸν βγαίνει στὴ Σμύρνη, ὁ κ. Ἐμμανουηλίδης δικηγόρος ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐκεῖ πέρα, εἶπε τὴ γνώμη του ὁ ἄθροπος γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Κ' ἡ γνώμη του πὸν δὲν εἶταρε σφύρη, μὲ τὴς γνωστὲς ἀρχὲς πὸν φρόντισε τόσα χρόνια τώρα νὰ σπείρῃ στὸ Ἔθνος ἡ Δασκάλικη σοφία, χόλιασε τὴ φημερίδα α' Ἀμάλ-

ΣΤΡΟΥΔΑ, δεξιά στὴ σκηνή, ἀκροματώντας στὸν τοῖχο τὸ κεφάλι τῆς, σκεφτικὰ και μελοχολικῶς, δείχνει σὰ νὰ μὴν ἀκουσε λέξη ἀπὸ τὴν κοινβένια. Ἡ ΡΩΞΑΝΗ λαγοπατώντας πάει και τῆς γαργαλάει μὲ τὸ μικρὸ της δάχτυλο τ' αὐτί. Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ ξαναζαίνεται.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (γελαστά). Οἱ ἀλυσίδες!... Ὅλο μ' αὐτὲς τὴς ἀλυσίδες τυραννίσουν...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ψυχρά). Ναί. Οἱ ἀλυσίδες.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Μαργιόλα!... Κανένα κανούριο ρομαντίζακι;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁχι. Κάπια ἀλήθεια τραγική.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Οἱ ἀλυσίδες;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (νευρικά). Μάλιστα. Οἱ ἀλυσίδες τῆς Πρόληψης, οἱ βαριές οἱ ἀλυσίδες πὸν σφιχτοδέχουν κάθε κίνημα λεύτερο στὴν ψυχὴ μας... Τῆς σκληριὰς οἱ ἀλυσίδες πὸν κρατάνε σκληρωμένη τὴν ψυχὴ μας... Οἱ ἀλυσίδες, οἱ αἰμας οἱ ἀλυσίδες, πὸν τὴς κρατᾶτε σεῖς στὰ χεῖρα σας, και σφιχτοδέσκατε μιὰν ἀλήθεια και τὴν κυλάτε τώρα στὸ βούρκο τῆς ψευτιάς...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (ἀρχίζοντας νὰν τὰ χάνει). Οἱ ἀλυσίδες... Οἱ ἀλυσίδες... Δὲ σὲ νιώθω, δὲν μπορῶ νὰ σὲ νιώσω...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Δὲ μὲ νιώθετε... Ἄν εἶταρε δὸι ὁ κ. Στρωτὸς θὰ μ' ἐννοῦσε και θὰ σὰς βοηθοῦσε και σὰς νὰ μὲ νιώσετε...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Ὁ κ. Στρωτὸς;... Ἀ, καλά. Σὰ νὰρχίζω νὰ σὲ νιώθω και γώ...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁ κ. Στρωτὸς. Μάλιστα. Τὸ λιντάρι πὸν τὸ ἀλυσοδέσκατε, πὸν τοῦ κόψατε τὴ χήτη του... Ὁ κ. Στρωτὸς... Ὁ ἐρωμένος σας...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ (ἀνομένα). Ναί, ἀπὸ τὸ θέλει. Ὁ ἐρωμένος μου! Γιατί;... Μήπως τὸν ἐρεθίσσυνα ἡ ἀφεντιά σου γιὰ ἐρωμένο σου;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ῥοχα). Τὸν ἀγαποῦσα. Εἶναι ἀλήθεια πὸς τὸν ἀγαποῦσα...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Ὡστε τὸν ἀγαποῦσα;... Ἐτοῖ λοιπὸ... Μολόγα το!... Τὸν ἀγαποῦσα;... Καὶ θὰ τὸν ἀγαπᾷς ἀκόμα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ. Ὁχι. Δὲν τὸν ἀγαπῶ πιά. Δὲν μπορῶ νὰ τὸν ἀγαπῶ.

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Τὸ καταλαβαίνω. Γιατὶ ἀγαπάει ἐμένα... Τί νὰ γίνῃ! Οἱ ἀλυσίδες πὸν λές, φαίνεται, θάνα ἀπὸ τραντάφυλλα...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ῥοχα). Δὲν τὸν τραβήξαν οἱ τραντάφυλλινες ἀλυσίδες. Τὸν τραβήξαν οἱ ἀλυσίδες, οἱ βαριές και σκουριασμένες, οἱ ἀλυσί-

δες τῆς Πρόληψης. Δὲν τὸν τραβήξαν ἡ ἀγάπη σας. Τὸν τραβήξαν ἡ λογικὴ τῆς ρουτίνας πὸν μεταχειριστήκατε μὲ τὴν μαστοριά γιὰ νὰ τὸν τραβήξετε ἀπὸ τὸν ἴσιο τὸ δρόμο. Ἡ ρουτίνα τὸν τραβήχθηκε κι ὅχι ἡ ἀγάπη...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Ὅρα δὲν ἔχει ἡ ζούλια σου... Σὲ παραφέρνει και δὲν ἔρεῖς τί λές... Νόστιμ' εἶσαι.

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (στὸν ἴδιο τόνο). Μὴ φοβάστε και δέκα ἀκόμα σὺν και λόγου σας νάγαποῦσε δὲ θὰ ζούλευα. Γιατὶ ἐσεῖς ἀγαποῦσατε τὸ κορμὶ και γὼ τὴν ψυχὴ, τὸ χαρακτήρα του. Ἀγαποῦσε κείνο τὸ κάτι τὸ ἐλυσοδύλου πνευματικὸ πὸν ὄνομα δὲν ἔχει και πὸν ἐσεῖς δὲν τὸ βλέπετε. Κ' ἐπαψα νὰ τὸν ἀγαπῶ, ὅχι γιατί σκουρῶσιν πὸν ἀγαποῦσα ἐσὰς, ἀλλὰ γιατί ἐπαψε νάγαπᾷ τὸν ἐαυτὸ του, ἐπαψε νὰν τὸν σέβεται... Βλέπετε λοιπὸν, πὸς δὲν ἀγαποῦσαμε τὸ ἴδιο πρᾶμα, πὸς εἶναι ἀδύνατο νάγαποῦμε μεις οἱ δυὸ τὸ ἴδιο πρᾶμα, ὥστε και ἡ ζούλια ἀδυνατῇ...

Ἡ ΡΩΞΑΝΗ. Χὰ χὰ χὰ! Αἰσθηματολογίες συνειδημένες σ' ὅλες τὴς ἀναιμικὲς και τὴς ὑστερικὲς κοπέλλες... Ἀστεία εἶσαι!

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΔΑ (ἀνομένα μὲ ὅχι και μὲ δυνατὴ